

second half of the XVII-th century – the XIX-th century) and institutional one (from the XX-th century to nowadays).

Impossibility of society existence and development without creative development of young people and the use of experience obtained by inheritance was determined as the objective basis for the emergence of teacher's profession. The necessity to accumulate social and economic achievements without the possibility to fully use them inhibits historical growth of the country.

The author traces the path of pedagogical skills in the first half of implicit evolution period of the teaching profession, that is, from the days of tribal collectivism to the period of early feudal society of Kiev Rus. The implicit period of forming professional skills of young people's mentors on the early stage of a long establishment and development of a national system of teacher training for professional careers, is realization of the necessity of a teaching profession, the origin and formation of the prerequisites components of professional skills of a teacher.

Key words: periods of forming and evaluating the teaching profession, teacher, implicit, explicit, intuitional.

УДК 371.3:811.161.2: 377.5

Шиянюк Л.В.*

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВИШУ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ НА ОСНОВІ НАВЧАЛЬНИХ ТЕКСТІВ

У статті досліджено стан методичного забезпечення навчального процесу з української мови у вищих навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти; проаналізовано навчальну програму, підручники для студентів технічного вишу щодо формування комунікативних умінь і навичок майбутніх фахівців, які здобувають освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодший спеціаліст, та з'ясовано, якою мірою дидактичний матеріал рекомендованих підручників відбиває роботу студентів, спрямовану на формування як професійно-комунікативної, так і українськомовної комунікативної компетентності на текстоцентричних засадах.

Ключові слова: методичне забезпечення, навчальна програма, українськомовна комунікативна компетентність, текст, текстоцентричні засади.

Система мовної освіти в технічних навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації передбачає наявність навчально-методичного комплексу з предмета «Українська мова» за курс загальноосвітньої середньої школи на І і ІІ курс навчання, спрямований на формування українськомовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу на текстоцентричних засадах, і навчально-методичного комплексу предмета «Українська мова (за професійним спрямуванням)», що викладається на третьому курсі навчання. Предметом нашого дослідження є навчально-методичний комплекс з предмета «Українська мова» за курс загальноосвітньої середньої школи, що покликаний не лише узагальнити та систематизувати набуті в загальноосвітній школі знання з української мови, а й сформувати українськомовну особистість майбутнього фахівця, обізану з культурою усного та писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння й навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері, що передбачає сформованість як професійно-комунікативної, так і українськомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця.

Мета статті: дослідити стан методичного забезпечення навчального процесу з української мови щодо формування українськомовної комунікативної компетентності

* Шиянюк Л.В.*

майбутніх фахівців технічного профілю шляхом аналізу навчальної програми та підручників для студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації з метою визначення:

- чи орієнтує чинна навчальна програма на формування українськомовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу на текстовій основі;
- якою мірою дидактичний матеріал рекомендованих підручників відбиває роботу студентів на заняттях, спрямовану на формування українськомовної комунікативної компетентності;
- чи відповідають завдання до вправ у підручниках вимогам до навчання на текстоцентричних засадах.

На нашу думку, успішне формування українськомовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу на текстовій основі залежить від багатьох об'єктивних та суб'єктивних чинників.

Об'єктивними чинниками можемо вважати наявність комплексу навчально-методичного забезпечення предмета «Українська мова», що складається з чинної навчальної та робочої програм, методичних рекомендацій (щодо проведення занять з української мови з використанням завдань на текстовій основі, проведення робіт з розвитку усного і писемного мовлення студентів, виконання контрольних робіт, організації самостійної роботи студентів, перевірки знань студентів (тестові завдання до навчальних текстів), переліку питань до заліку, матеріалів підготовки студентів до ДПА з української мови за курс загальноосвітньої середньої школи (тестові завдання чи переказ), переліку рекомендованих підручників і методичних посібників з предмета.

Суб'єктивними чинниками вважаємо:

- рівень базової шкільної підготовки, оскільки недостатньо сформовані лінгвістичні знання та комунікативні вміння й навички негативно впливають на формування українськомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців;
- усвідомлення студентами, як набуті комунікативні вміння й навички впливатимуть на майбутню професійно-комунікативну компетентність;
- прагнення студентів до самоосвітнього процесу з метою формування українськомовної мовленнєвої компетенції та компетентності, системного і цілеспрямованого «збагачування й розвитку мовного багажу» [1, с. 73];
- акцентування уваги студентів на формуванні комунікативних умінь і навичок розуміти чужі висловлювання (тексти), аналізувати їх й створювати власні висловлювання, адже «вміння й навички зв'язного мовлення формуються й удосконалюються на основі аналізу текстів» [12, с. 32].

Тому перед тим як породжувати власні висловлювання – продукти мовленнєвої діяльності – тобто набуті вміння використовувати мовні засоби, адекватні меті спілкування, студенти повинні навчитися аналізувати чужі висловлювання – тексти; сформувати навички диференційованого підходу до використання сучасних комунікаційних і комп'ютерних технологій з метою пошуку в мережі Інтернет інформації, обробки її та умінь обміну інформацією в комунікаційних мережах з уживанням української літературної мови.

Проаналізуємо об'єктивні чинники в контексті концепцій навчання мови в Україні [6–9; 13], що передбачають вивчення мови на текстовій основі і впровадження компетентнісного, особисто зорієнтованого, комунікативно-діяльнісного, комунікативно-когнітивного, функційно-стилістичного методологічних підходів до формування українськомовної комунікативної компетентності студентів вищих технічних закладів освіти.

Відповідно до підходів до навчання української мови в закладах освіти I-II рівнів акредитації розроблено головні документи, що спрямовують й унормовують процес

навчання у вищі, – програму, навчально-методичні посібники, підручники. У програмі, за Законом України «Про вищу освіту», «визначається обсяг навчальної дисципліни, рівень сформованості вмінь та знань, перелік рекомендованих підручників, інших методичних і дидактичних матеріалів, критерії успішності навчання та засоби діагностики навчання» [2, с. 103].

Над розробкою програм з української мови для студентів технічного вишу I-II рівнів акредитації та профільного навчання учнів загальноосвітніх шкіл працювали лінгводидакти М. Пентиліук, О. Горошкіна, А. Нікітіна [10], викладачі-методисти Т. Антонюк, Л. Ковалевська, А. Кабаненко [7].

Для дослідження об'єктивного чинника успішного формування українськомовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу на текстовій основі обираємо єдину на сьогодні навчальну програму з української мови для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти протягом 4 семестрів, підготовану Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти і схвалену комісією з української мови Науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України 2013 року, що укладена на основі програми 2010 року, яка пройшла апробацію протягом двох років [10]. Для технічних закладів навчання програмою передбачено 140 годин. Загальний навчальний час складається з аудиторного та самостійного.

У пояснювальній записці до програми зазначено, що «в основі програми – не лише новий підхід до навчально-виховної мети курсу української мови, що передбачає виховання студента як компетентної мовної особистості, яка відзначається високою мовленнєвою культурою, а й формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого етикету» [10, с. 3]. Автори програми наголошують на переорієнтації методик викладання мови від системно-описових до комунікативно-діяльнісних, що дає можливість відійти від традиційного погляду на вивчення української мови як необхідності забезпечення студентів знаннями не мови, а відомостей про мову (часто досить специфічними, віддаленими від практичного застосування): вивчення мови «буде спрямовано не стільки на запам'ятовування студентами системи правил, скільки на розуміння закономірностей їх функціонування та формування комунікативних умінь і навичок» [10, с. 3].

Крім комунікативно-діялісного, укладачі програми пропонують і такі принципи добору навчального змісту й організації навчання української мови, як принцип взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку особистості, принцип демократизації та гуманізації навчання і принцип особистісної орієнтації навчання, що і дає можливість забезпечувати гармонійну реалізацію основних загальноосвітніх функцій навчального предмета, здійснювати співпрацю викладача і студента з метою досягнення навчально-освітньої мети, створювати умови для розвитку науково-інтелектуального та творчого потенціалів кожного студента. Але автори програми в пояснювальній записці не визначають принцип пізнавально-практичної комунікативної й функційно-стилістичної спрямованості навчання мови для підготовки комунікативно компетентної особистості майбутнього фахівця, не наголошують на важливості формування мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетенцій студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації на текстоцентричних засадах: з метою формування в них комунікативних умінь і навичок доцільно використовувати мовні ресурси в усіх ланках майбутньої виробничої та невиробничої сфери.

Також, на нашу думку, з метою забезпечення результативної творчої мовленнєвої діяльності студентів, формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях, умінь слухати й конспектувати, об'єктивно

й критично оцінювати виступи одногрупників, брати участь у дискусіях під час занять, самостійно працювати з електронними джерелами інформації, лексикографічними та довідковими виданнями слід урахувати вимоги принципів креативності, стимулювання самоосвіти й самостійності в навчанні, проблемно-ситуативного навчання. Саме ці принципи сприяють формуванню професійно-комунікативної компетентності студентів, забезпечують розвиток їхнього творчого потенціалу, спонукають до роботи з довідковою літературою, опрацюванням текстів, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю.

Отже, одним із головних завдань предмета автори програми визначають вироблення у студентів компетенцій комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях та ознайомлення з мовною системою як основою формування мовних умінь і навичок – орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, але не наголошують у пояснювальній записці на важливості використання текстотворчих ресурсів як основи для формування мовних і мовленнєвих умінь і навичок.

Відповідно до мети і завдань навчального предмета в пояснювальній записці до програми визначено обов'язковий мінімум змісту освіти, що включає основні змістові лінії – мовленнєву, мовну, соціокультурну, діяльнісну. Мовна й мовленнєва змістові лінії є основними, що визначають предмет навчання. Вони містять критерії для визначення рівня навчальних досягнень студента, а вимоги до соціокультурної та діяльнісної лінії не є спеціальними, хоч і важливими для формування мовно-мовленнєвих компетенцій майбутніх фахівців. На нашу думку, недоліком програми є те, що зміст навчального матеріалу та вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки студентів, що включають мовну й мовленнєву змістові лінії, подаються в одній таблиці. Такий підхід не дозволяє викладачу належно усвідомити вимоги до рівня комунікативних умінь і навичок студентів. Тому під час роботи над створенням робочої програми відповідно до фахової підготовки студентів викладач технічного вишу, обираючи види роботи над темами, визначеними викладачем, повинен звертатися до програми з української мови для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, рекомендованих Міністерством освіти і науки України [14].

У процесі аналізу нової програми з української мови [10] можемо виділити такі позитивні аспекти щодо орієнтації чинної навчальної програми на формування українськомовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу на текстовій основі:

- чітко окреслено чотири змістові лінії;
- у соціокультурній змістовій лінії урізноманітнено орієнтовний зміст навчального матеріалу щодо сфери відношень, тематики текстів, теми висловлювань студентів;
- у діяльнісній змістовій лінії визначено види вмінь, які повинні набути студенти: організаційно-контрольні, загальнопізнавальні, творчі, естетико-етичні;
- розмежовано критерії оцінювання усних і письмових робіт;
- рекомендовано години для роботи над темами, які визначає викладач.

Але при створенні робочої програми ми пропонуємо враховувати такі аспекти:

- спрямувати використання годин для роботи над темами, які визначає викладач, на формування комунікативних умінь і навичок студентів на текстоцентричних засадах;
- використовувати види робіт проблемно-пошукового й пізнавального характеру, що сприяють розвитку всіх сфер особистості студента – когнітивної, емоційно-вольової, етичної та забезпечують формування творчого потенціалу комунікативно компетентної особистості майбутнього фахівця;
- активно використовувати на заняттях продукування власних усних і письмових висловлювань;

- звертати увагу на професійну лексику та її застосування в усному і писемному мовленні;
- рекомендувати лінгвостилістичний аналіз текстів різних стилів мовлення;
- використовувати навчальні тексти наукового стилю мовлення відповідно до фахової підготовки;
- узагальнити й систематизувати знання з лінгвістики тексту як смислової та граматичної єдності;
- використовувати види робіт, що стосуються перекладу фахових текстів наукового стилю мовлення.

Отже, можна зробити висновок, що вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти, потребують спеціальної програми, яка б відповідала майбутньому фахові студента, де було б утілено розумне співвідношення між мовою (теорією) і мовленням (процесом спілкування) і яка своїм змістом спрямовувала б студентів до активної комунікативної діяльності, формування комунікативних умінь і навичок на текстоцентричних засадах, що є підґрунтям до формування українськомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця. П. Гомон пропонує навіть розробити програми окремо для різних професійних напрямків, «адже справа не тільки в особливостях професійної лексики, а й у тому, який аспект мови як навчального предмета є більш важливим для даного профілю» [3, с. 47]. На нашу думку, ця пропозиція заслуговує на увагу і потребує ґрунтовного дослідження.

Відомо, що зміст дисциплін, який визначає навчальна програма, конкретизується в підручниках, навчальних посібниках, методичних рекомендаціях тощо. Тому останнім часом особливої актуальності набуває проблема забезпечення закладів освіти (зокрема технічного профілю) фахово орієнтованими підручниками та посібниками з української мови, які забезпечували б належний рівень мовних знань і мовленнєвих умінь майбутніх фахівців. Л. Олійник вказує на необхідність створення досконаліших, структурованіших підручників і посібників з української мови як для середніх, так і для вищих навчальних закладів, оскільки саме підручники залишаються «основним засобом здобуття нових знань, адже саме хороший підручник доступно, дотримуючись чіткої системи, викладає основний зміст навчального предмета» [11, с. 67].

Хочемо зауважити, що серед основних і додаткових підручників та посібників, рекомендованих авторами програми [10], відсутні видання, що забезпечують поглиблення знань, умінь і навичок студентів саме професійно-технічних закладів освіти I-II рівнів акредитації з української мови. Усі запропоновані підручники і посібники орієнтовано на учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, окрім посібника для підготовки молодших спеціалістів вищих навчальних закладів В. Ладоні. Та, незважаючи на такий стан забезпечення предмета «Українська мова» в технічних вишах, з'ясуємо, якою мірою чинні підручники відображають роботу, спрямовану на формування українськомовної комунікативної компетентності студентів на текстоцентричних засадах, розглянемо потенційні можливості навчального матеріалу, запропонованого авторами підручників, визначимо, які з них можна рекомендувати як основні, а які – як допоміжні.

Особистий досвід роботи з підручниками з української мови для учнів старших класів середніх навчальних закладів нефілологічного профілю та абітурієнтів (А. Галетова, І. Гайдаєнко, О. Горошкіна, О. Паламарчук, М. Пентиліук) [16] та підручниками з української мови для 10, 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (О. Горошкіна, М. Пентиліук, Л. Попова) [17; 18] дають підстави зробити висновок, що їх можна рекомендувати як основні для вивчення курсу української мови у вищих технічних закладах освіти I-II рівнів акредитації.

Запропоновані авторами завдання сприяють формуванню комунікативних умінь і навичок студентів на текстоцентричних засадах. Використані види робіт проблемно-пошукового й пізнавального характеру забезпечують формування творчого потенціалу комунікативно компетентної особистості майбутнього фахівця: сприяють продукуванню власних усних і письмових висловлювань, використанню професійної лексики, виконанню лінгвістичного аналізу текстів різних стилів мовлення відповідно до фахової підготовки, перекладу фахових текстів наукового стилю мовлення. Підручники допомагають студентам удосконалювати мовлення, глибше пізнавати правила спілкування, відчувати себе освіченою, впевненою людиною, здатною за допомогою мови якнайкраще виявити свої здібності в будь-якій життєвій чи професійній ситуації.

Ознайомимося з якісним аналізом підручників [4; 5; 15; 19; 20], рекомендованих програмою з української мови для вищих технічних закладів освіти I-II рівнів акредитації [7] щодо формування українськомовної комунікативної компетентності на текстоцентричних засадах майбутніх фахівців технічного профілю (табл. 1).

Таблиця 1

Якісний аналіз забезпечення мовних знань, комунікативних умінь і навичок на текстоцентричних засадах підручниками, які використовуються у ВНЗ I-II рівнів акредитації
(досліджено на основі аналізу теоретичного матеріалу і практичних завдань і вправ)

	Підручник	Забезпечення мовної змістової лінії	Забезпечення комунікативної змістової лінії	Забезпечення текстоцентричного аспекту	Наявність вправ і завдань з використанням інноваційних методів н.
1	2	3	4	5	6
1.	<p>Заболотний О. В. Заболотний В. В. Українська мова : Підручник для 10 класу. Рівень стандарту. – К : «Генеза», 2010. – 267 с.</p> <p>Заболотний О. В. Заболотний В. В. Українська мова : Підручник для 11 класу. Рівень стандарту. – К. : «Генеза», 2012. – 253 с.</p>	<p>Відсутній теоретичний матеріал щодо складних випадків вживання м'якого знака, апострофа, великої букви; право-пису слів з ненаголошеними голосними, подвоєнням та подовженням приголосних та ін. Але додатки містять опорні схеми, довідники, словники</p> <p>Недолік у тому, що орфографічно-пунктуаційний практикум у підручнику за 11 клас.</p>	<p>Завдання, що потребують усної відповіді на проблемні питання; ситуативні завдання відповідно до ситуації спілкування; завдання на формування культури мовлення, культури спілкування, професійного спілкування, мовленнєвого етикету, етики професійного спілкування, використання проектів; розгорнуте повідомлення на лінгвістичну тему; виступ під час бесіди, дискусії, полеміки; виступ публіцистичного характеру; складання нарису про людину, підготовка промови, елементи риторики, читання мовчки, переговори, стаття, відгук на телепередачу, твір на морально-етичну тему, аудіювання.</p>	<p>Стилістичний аналіз тексту; комунікативний аналіз тексту; складання діалогів; складання звернень до державної особи; переклад текстів; усне обґрунтування належності тексту до стилю мовлення; орфографічно-пунктуаційний аналіз тексту; усний переказ тексту із враженнями від зображення на картині; читання текстів мовчки; тези, конспектування тексту; редагування тексту. Систематизація найважливіших відомостей з лінгвістики тексту: текст і його ознаки, текст у професійному спілкуванні, будова і зміст тексту, види і типи текстів, Переклад. Тексти переважно гуманітарного спрямуван.</p>	<p>Мозковий штурм; мікрофон; робота в парах; орфоепічний тренажер; фонетичні змагання; рубрика допитливих; гра «Третій зайвий»; фонетичний тренажер; орфографічний тренажер.</p>

Продовження табл.1

1	2	3	4	5	6
2.	Українська мова: підручник для 10 кл. загально-осв. навч.закл. з навч. укр.. мовою: профіл. рівень / М.Я. Плющ, В.І.Тихоша, С.О.Караман, О.В.Караман. - К: Освіта, 2010. – 416 с. Українська мова: підручник для 11 кл. загально-осв. навч.закл. з навч. укр.. мовою: профіл. рівень / М.Я. Плющ, В.І.Тихоша, С.О.Караман, О.В.Караман. - К: Освіта, 2012. – 416 с.	Теоретичний матеріал закріплений практикумом; після кожного розділу перелік літератури для самостійного опрацювання; великий обсяг теоретичного і практичного матеріалу зі стилістики мови, риторики, пов'язаного з формуванням орфографічних і пунктуаційних знань, умінь і навичок.	Завдання під рубрикою „Спілкування“; завдання, що потребують усної відповіді повіді на проблемні питання; вважаємо, що доцільно у кожному розділі подавати завдання зі стилістики і культури мовлення, але вважаємо за необхідне зв'язного мовлення подавати після кожного розділу, не називаючи вид роботи у змісті.	Тексти з розвитку усного і писемного мовлення; стилістичний аналіз тексту; лексичний аналіз тексту; до текстів пропонуються тестові завдання; інформаційна переробка текстів різних функціональних стилів і жанрів. Тексти переважно гуманітарного спрямування, але мають місце тексти, що стосуються інноваційних і гомп'ютерних технологій.	Мовознавчі студії; цікава перерва; завдання пошукового характеру із запропонованими сайтами мережі Інтернет.
3	Рідна мова: підруч. для 10 кл. .загальноосв. навч. закл./ О.П.Глазова, Ю.Б.Кузнецов: наук. ред. І.Вихованець. – К.: Зодіак – ЕКО, 2010. – 256 с.	Зміст підручника та послідовність викладу теоретичного матеріалу відповідає навчальній програмі, побудований на засвоєнні відомостей з функціональної і практичної стилістики та культури мовлення. Після кожного параграфа запитання і завдання для с.п.	Завдання з розвитку зв'язного мовлення також відповідають вимогам навчальної програми; використані такі види завдань: на вирішення проблемних питань відповідно до ситуації спілкування; кладання діалогів у парах; підготовка повідомлень на лінгвістичну тему;	Переважають вправи на текстовій основі художнього, наукового, публіцистичного стилю мовлення, які використані для стилістичного аналізу тексту (повного, часткового); відсутні тексти для роботи над перекладом. Тексти переважно гуманітарного і мовознавчого спрямування, що порушують питання морально-етичного й культурологічного виховання підлітків.	Я-редактор; мовознавча студія; працюємо парами; мовний експеримент; робота в групах; мовна вікторина;

Аналіз підручників дозволив нам зробити такі висновки:

- підручника з української мови для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації ще немає, проте спроби його створення є;
- нові підручники орієнтовані на учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів;
- завдання до вправ сприяють формуванню комунікативних умінь і навичок студентів, що є підґрунтям формування українськомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців, але тексти для опрацювання учнями/студентами –

переважно гуманітарного спрямування, частіше художнього чи публіцистичного стилю мовлення;

- відсутня відповідність тематичного плану програми і змісту розділів підручників.

Проаналізовані підручники з української мови відзначаються науковістю, суспільно-практичною значущістю, інформативною вагомістю, але не завжди відбивають рівень сучасної науки в галузі впровадження компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, текстоцентричного підходів. Ми рекомендуємо їх як допоміжні і визначаємо основним завданням на сьогодні створення нових програм, підручників і посібників, нової методики викладання української мови, яка могла б реалізувати основні завдання мовної освіти у системі вищої технічної освіти, сприяла б формуванню особистості майбутнього фахівця з високим рівнем українськомовної комунікативної компетентності.

Література:

1. Біляєв О. М. Концепція мовної освіти в Україні / О. М. Біляєв, М. С. Ващуленко, В. М. Плахотник // Рід. шк. – 1994. – № 9. – С. 71-73.
2. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / за заг. ред. П. Зайця, В. Журавського. – К. : Форум, 2003. – 950 с.
3. Гомон П. Л. Українська мова як чинник якості професійної підготовки учнівської молоді / Гомон П. Л. // Професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал. – Харків, 1999. – № 2. – С. 45-48.
4. Заболотний О. В. Українська мова: підручник для 10 класу. Рівень стандарту / Заболотний О. В., Заболотний В. В. – К. : «Генеза», 2010. – 267 с.
5. Заболотний О. В. Українська мова: підручник для 11 класу. Рівень стандарту / Заболотний О. В., Заболотний В. В. – К. : «Генеза», 2012. – 253 с.
6. Єрмоленко С. Навчально-виховна концепція вивчення української (державної) мови / Світлана Єрмоленко, Любов Мацько // Дивослово. – 1994. – № 7. – С. 28-33.
7. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови / М. Пентиліюк, О. Горошкіна, А. Нікітіна // Укр. мова і л-ра в шк. – 2006. – № 1. – С. 15-20.
8. Концепція когнітивної методики навчання української мови / М. Пентиліюк, О. Горошкіна, А. Нікітіна // Дивослово. – 2004. – № 8. – С. 5-9.
9. Концепція профільного навчання мови / М. Пентиліюк, О. Горошкіна, А. Нікітіна // Вивчаємо укр. мову. – 2009. – № 1. – С. 19-24.
10. Навчальна програма для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти. Українська мова // [Т. М. Антонюк, Л. Б. Ковалевська, А. М. Кабаненко]. – К., 2013. – 23 с.
11. Олійник Л. І. Підручники та навчальні посібники з ділової української мови / Олійник Л. І., Змієвська М. Т. // Проблема підручника для вищої школи: збірник матеріалів науково-методичної конференції, м. Вінниця, 23-30 травня 2001 р. : [у 2 т.]. – Т. 2. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 2001. – С. 66-69.
12. Пентиліюк М. І. Аналіз тексту на уроках мови / М. І. Пентиліюк // Дивослово. – 1999. – № 3. – С. 30-32.
13. Пентиліюк М. І. Концептуальні засади мовної освіти як засоби інтелектуального і духовного розвитку особистості / М. І. Пентиліюк // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Вип. 2. – Херсон : Айлант. – 1998. – С. 14-17.
14. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів (з українською мовою навчання): Українська мова. 10-11 класи: рівень стандарту // [М. І. Пентиліюк, О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна.] – К. : «Грамота», 2011.
15. Рідна мова : підруч. для 10 кл. загальноосв. навч. закл. / [О. П. Глазова, Ю. Б. Кузнецов] ; наук. ред. І. Вихованець. – К. : Зодіак – ЕКО, 2010. – 256 с.
16. Українська мова для учнів старших класів середніх навчальних закладів нефілологічного профілю та абітурієнтів / [Галетова А. Г., Гайдаєнко І. В., Горошкіна О. М., Паламарчук О. С., Пентиліюк М. І.]. – К. : – Ленвіт, 2003. – С. 272.

17. Українська мова : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: рівень стандарту / [О. М. Горошкіна, М. І. Пентилюк, Л. О. Попова]; за заг. ред. М. І. Пентилюк. – Харків : «Сиция», 2010. – 256 с.
18. Українська мова : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: рівень стандарту / [О. М. Горошкіна, М. І. Пентилюк, Л. О. Попова]; за заг. ред. М. І. Пентилюк. – Харків : «Сиция», 2011. – 268 с.
19. Українська мова : підручник для 10 кл. загальноосв. навч. закл. з навч. укр. мовою: профіл. рівень / [М. Я. Плющ, В. І. Тихоша, С. О. Караман, О. В. Караман]. – К. : Освіта, 2010. – 416 с.
20. Українська мова : підручник для 11 кл. загальноосв. навч. закл. з навч. укр. мовою: профіл. рівень / [М. Я. Плющ, В. І. Тихоша, С. О. Караман, О. В. Караман]. – К. : Освіта, 2012. – 416 с.

Шиянюк Л.В.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ УКРАИНОЯЗЫЧНОЙ
КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ ТЕХНИЧЕСКИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ I-II УРОВНЕЙ АККРЕДИТАЦИИ НА ОСНОВЕ УЧЕБНЫХ ТЕКСТОВ

В статье исследовано состояние методического обеспечения учебного процесса по украинскому языку в высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации, которые совершают подготовку младших специалистов на основе базового общего среднего образования: проанализировано учебную программу, учебники для студентов высших технических учебных заведений на предмет формирования коммуникативных умений и навыков будущих профессионалов и определено, каким образом дидактический материал учебников отображает работу студентов на занятиях, направленную на формирование как профессионально-коммуникативной, так и украиноязычной коммуникативной компетентности на текстоцентрических принципах обучения.

Ключевые слова: методическое обеспечение, учебная программа, украиноязычная коммуникативная компетентность, текстоцентрический подход.

Shyyanyuk L. V.

METHODOLOGICAL SUPPLEMENT OF FORMATION UKRAINIAN-SPEAKING
COMMUNICATIVE ABILITIES OF STUDENTS IN HIGH TECHNICAL INSTITUTION
OF THE I-II LEVELS OF ACCREDITATION BASED ON METHODOLOGICAL MANUALS

In the article a condition of methodological supplement of educational process of the subject «Ukrainian language» in higher educational institutions of the I-II levels of accreditation was researched, which in turn accomplishes junior specialists training on the principle of basic secondary education; educational program was analyzed, books and methodological manuals for students of technical higher educational institutions in forming communicative abilities and skills of a future specialist, who gets education according to the level of a junior specialist; it was ascertained in what way didactic material of recommended methodological manuals and books reflects work of students on lessons, which is directed to forming ukrainian-speaking communicative competence on text approach; it was proved that research and methodology complex of the subject «Ukrainian language» in the course of secondary school is called not just to generalize and systematize knowledge already gained in secondary school, but also to form Ukrainian-speaking personality of a future specialist, who would be familiar with culture of oral and written speech, who would be able in full measure to use received knowledge, communicative abilities and skills forgetting optimal language behavior according to the situation of communication at the area of professional activity, which provides professional-communicative and Ukrainian-speaking communicative competence of a future specialist.

Key words: methodological supplement, educational program, Ukrainian-speaking communicative competence, text, text approach, Ukrainian speaking personality of a future specialist.

Рецензент: Жорова І.Я.